T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 194
KARAR NO : 2017 / 247
KARAR TR : 10.04.2017

ÖZET : Davalı Belediyenin sorumluluk alanında meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın bir kısmının davalı idarece giderilmesi istemiyle açtığı rücuen tazminat davasının, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : A.Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. N.E.
Davalı : Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. O.Karataş

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirket tarafından kasko sigorta poliçesi ile sigorta edilen 34 EF 7751 plakalı çekici araç ve çekiciye bağlı 34 ED 9891 plakalı yarı römork aracın davalı idarenin bakım ve gözetim sorumluluğunda bulunan yolun sağ şeridinde oluşan kısmi çökme nedeniyle meydana gelen trafik kazası sonucunda hasarlanması üzerine ödenen 51.603,00-TL tazminatın ödeme tarihi olan 22.06.2009 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle, davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR İDARE MAHKEMESİ: 23.10.2012 tarih ve E:2012/1548, K:2012/1980 sayılı kararıyla, "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14.maddesinin 3.bendinde, dava dilekçelerinin görev ve yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet ve 3 ve 5.maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla incelenerek, aynı Yasa'nın 15.maddesinin l/a bendinde ise adli yargının görevli olduğu konularda, açılan davanın görev yönünden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13/1. maddesinde "Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün, kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür." hükmü ile 14. maddesinde " Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

a) Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçleştirecek şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

b) Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak, Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masrafları sorumlulara ödetilir..,.." hükmüne, yine aynı Kanun'un 19.01.2011 tarih ve 27820 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik 110. maddesinde ise "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesinde "İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;…b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, ...; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında yapmakla görevli ve yetkilidir " hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirkete 186091908 poliçe numarası ile sigortalı olan 34 EF 7751 plakalı çekici araç ve çekiciye bağlı 34 ED 9891 plakalı yarı römork aracın, Bigadiç-İskele karayolu Etimaden kavşağında bulunan yolun sağ şeridinde oluşan kısmi çökme nedeniyle meydana gelen trafik kazası sonucunda hasarlandığı, davacı sigorta şirketince yaptırılan ekspertiz incelemesi sonucunda belirlenen 51.603,00-TL maddi zararın 22.06.2009 tarihinde sigortalıya ödendiği, zararın meydana gelmesinde hizmet kusurları bulunduğu iddiasıyla ödenen miktarın tazmini istemiyle davalı idareye başvuruda bulunulduğu, anılan başvurunun reddi üzerine de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; bakılmakta olan davanın, davalı idarenin yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu olduğu ve de üzerinde meydana gelen engel ve tehlikeleri ortadan kaldırmakla yükümlü olduğu bir karayolunda meydana gelen kazadan doğan zararın tazmini isteminden kaynaklandığı ve bu nedenle de 2918 sayılı Kanun'dan doğan bir sorumluluk davası niteliğinde olduğu anlaşılmakla, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110. maddesi uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır" görüşüyle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü

Kanunu 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, kararın 21/12/2012 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

BALIKESİR 3.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 30.04.2015 gün ve E:2015/190, K:2015/175 sayılı kararıyla; "Dava kasko sigorta kapsamında ödenen bedelin rücuen tahsiline ilişkin alacak davasıdır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık davacı şirket tarafından Kasko Sigorta Poliçesi ile sigorta edilen 34 EF 7751 plakalı çekici araç ve çekiciye bağlı 34 ED 9891 plakalı yarı römork aracın yolun sağ şeridinde oluşan kısmi çökme nedeni ile meydana gelen trafik kazası sonucunda hasarlanması nedeni ile sigortalıya ödenen miktarın tazmini isteminden ibarettir.

Mahkememizce verilen 17/07/2014 tarihli karar Davalı tarafça 13/10/2014 tarihinde temyiz edilmiştir.

Mahkememizce açılan davanın kabulüne dair verilen karar Yargıtay 17. Hukuk Dairesi' nin 2014/24191 Esas-2015/755 Karar sayılı 22/01/2015 tarihli kararı ile " davaya bakma görevi idari yargıya ait olduğundan, mahkemenin yargı yolu bakımından görevsizlik ve dava dilekçesinin bu nedenle reddine karar vermesi gerekirken yazılı olduğu biçimde davanın esasına girerek karar verilmesi doğru görülmemiştir " gerekçesi ile bozulmuş, bozmaya uyularak yargılamaya devam edilmiştir.

Somut olayda davacıya sigortalı olan aracın yolun çökmesi nedeniyle meydana gelen zararın rücuan tahsili talep edilmiş olup olayın meydana geldiği yolun bakım ve onarım görevi il özel idaresine aitken il özel idaresinin davalıya devredilmesi sonucu davalı hakkında dava açılmış olup meydana gelen kazada davalının dışında herhangi bir kişinin kusuru bulunmaması davalının kamu tüzel kişisi olması, karayolları trafik kanunun düzenlemesi ile yolun karayollarının bakım ve işletiminden doğan zararlarda açıkça adli yargıda görüleceğine ilişkin bir düzenleme bulunmaması, karayolları trafik kanunundaki özel sorumluluk yanında kamunun hizmet kusuruna dayalı davaların adli yargıda görülmesinin mümkün olmadığı, KTK nun 110. maddesinin daha çok trafik kazaları bakımından uygulanabileceği kamuya ait araçların karışmadığı, yol çökmesi yolun bakım ve onarımı trafiğin yanlış düzenlenmesi vb. olaylarda esasen aracın işletilmesi sevk ve idaresinden çok işletme dışı sebeplerle ve özellikle hizmet kusuru oluşturan hallerde KTK nun 110 maddesinin uygulama yeri bulunmadığı, hizmet kusuruna dayanılan davada davanın çözüm yerinin idari yargı olması gerektiği" gerekçesiyle Davanın Yargı Yolu Yönünden Usulden Reddine karar vermiş, temyiz edilen karar Yargıtay 17. Hukuk dairesinin 25/02/2016 tarih ve 2016/1127 E. 2016/2259 K. sayılı ilamıyla onanarak kesinleşmiştir.

Davacı vekili oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Mahkememize gönderilmesi için müracaat etmiş, bu suretle adli ve idari yargı dosyalarının Mahkememize gönderildiği anlaşılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Birgül KURT, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 10.4.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen maddi hasara ilişkin zararın davalı Belediyeden rücuan tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davalı idarenin sorumluluk alanı içinde kalan yolda seyir halindeyken yolun sağ şeridinde oluşan kısmi çökme nedeniyle meydana gelen trafik kazası sonucunda sigortalı araçta meydana gelen zararın davacı şirket tarafından sigortalıya ödendiği, ödeme miktarının kusurlu olduğu ileri sürülen idareden rücuan tazmini talebiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Balıkesir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 30.04.2015 gün ve E:2015/190, K:2015/175 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Balıkesir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 30.04.2015 gün ve E:2015/190, K:2015/175 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 10.04.2017 gününde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Birgül	Mehmet	Yüksel
KURT	AKBULUT	DOĞAN